

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Pro exclusione præfinitionum earundem alia scripturæ testimonia
pugnant robustè.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

non est in nostra potestate, sed arbitrio Dei. Statuentis iocundabiliter a nobis, quibus, Dei ita statuentis independentem a nostra electione, & libertatis vii decretum potestate arbitrii nostri contradicere, docet ac subinde libertati. Cyril. Hierosol. Catechesi 7, in med. & fin. Non enim ex necessitate, sed voluntate in sanctam adoptionem devenimus, sub inferius. Quod voluntaria (perfecte, seu libera) etiam Ioann. dicitur, quicumque receperunt eum dedit eis potestatem, &c. Non enim ante fidem, sed ex fide, sponte filij Dei fieri, facti sunt. Ambros. 4. de fide cap. 4. sub init. quotidie Christum habere filios, ait: sed ex generatione, vel potius regeneratione, qua potestatis est, natura. Adoptio enim potestatis est: generatio proprietatis. Quod ipsa scriptura nos docuit: dicit enim Ioann. &c. didicimus itaque potestatis (nostri, quibus eam dedit) esse quod filios Dei nos fecit. S. Thom. in locum Ioann. hunc lect. 6. In datione gratia requiritur in homine ad iustificationem suam consensus per motum liberi arbitrii. Vnde, quia in potestate hominis est, ut consentiat, & non consentiat, dedit eis potestatem: per extimam propositionem, & internam motionem inquit. Hilari. de Trin. post init. ait, nostra esse potestatem, quia prepositi universis, Dei munere, non natura pignemini offerunt, voluntas primum consuevit. Gregor. Nyss. in vita Thaumaturgi sub init. Vna generis amplitudo est propinquitas cum Deo: qua non casu fortuito, ac tenuiter cuique contingit, nec aliter: quam libera electione acquiri potest; quorumque enim receperunt, &c. Augustinus, 1. retractat. c. 22. sine in potestate hominis est mutare in melius voluntatem. Sed ea potestas nulla est, nisi a Deo deus: de quo dictum est: dedit eis potestatem, &c. Cum enim hoc sit in potestate, quod cum volumus, facimus: nihil tam in potestate, quam ipsa voluntas est: sed preparatur voluntas a Domino eo modo ergo dat potestatem, & 1. contra duas epist. Pelagiani, capit. 2. sine, quia est, quod ipse libero arbitrio vult bene vivendo tribuere potestatem: cum hac potestas non datur nisi gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum: dicente Evangelio: quotquot autem, &c. capit. 3. med. Datur ergo potestas, ut filij Dei fiant, qui credunt in eum, cum hoc ipsum datur, ut credant in eum, qua potestas nisi datur a Deo, nulla esse potest, Chrysost. homil. 9. in Ioann. med. Theophylact. & Euthym. ad 1. Ioann. rogant cur non fecisse, sed dedit potestatem filios Dei fieri dicitur Deus? Respondet Chrysost. Gratiam (adoptionis, de qua sermo) non temere, nec sine labore nostro in nos infundisse significatur: sed cum ipsi volumus, tum eam inquirimus in nostra enim potestate est filios Dei fieri. Euthymus illud fieri pro conferunt in Dei adoptione habita, cum Chrysost. ante data verba accipimus ait. Ne per ignem perant gratiam, sed dedit eis potestatem, quo diligenter redantur, inferiusculi: ipsius Dei est dare potestatem: forum vero vici. Cui quoad conferendi potestatem datam consonat Theophylactus, & addit. Fortassis autem qui etiam hoc dixerit: quod multi recipiunt eum per fidem, per hoc, quod solum credunt, quales sunt, qui dicuntur Cathecumeni: nunciam autem facti sunt, filij Dei. Potestatem autem tunc cum filij Dei non sunt, nec aliqui eorum inquam fient) habent cum voluerint baptizari.

3. Hoc loco adeo irresistibiles, & independentes à libera nostra voluntate praefinitiones suas conuelli vidit Caluinus, ut dedit eis potestatem, per Papistatum corruptionem, & legi, & intelligi legendumque posse. Dedit eis filios Dei fieri: clamet, apud Stapler, in antidoto Euang. Ioann. 1. num. 12. Hunc enim locum (sunt Caluini verba) pessime corruptum: quis intelligit optionem tantum (fortassis fecerunt) nobis dari: siquidem hoc beneficium vti libere potestatem ut fiant. Hinc ergo colligunt, nobis gratiam hanc solum offerri in arbitrio nostro esse eius fruendas, vel dandi facultatem. Sed inde vel maxime vulgata lectio, & intellectus fecerunt, firmissime tenenda Catholicae dupliciter: canendumque, ne ita cum eius praefinitionibus nostrum actionem conueniant, ut eius loci tres vulgatas, vel animo, auerlati opus sit. Ioannis item 6. alia Christi Domini verba satis ad rem praesentem

tem accommodata extant: Nunquid, & vos vultis abire: quae dicta Ciprian. recitandus quæst. 3. cert. 2. num. 3. ut nostra voluntatis esse ostenderet. Epist. 3. ad Cornel. sub init. aiebatiuxta Chrysost. Euthym. Theophylact. & Eumen. S. Thom. ibi lect. 8. & alios adeo indifferentem, & absolutam, acque expeditam remanendi, & abeundi facit discipulis potestatem, ut non solum absoluta, & simpliciter tali necessitate remanendi, sed & necessitate secundum quid ex verecundia, aut pudore solutam esse velit, ut ex ipsis quæst. 3. recitabimus. Sunt autem ad incrementum vigentiora, quæ eo capite sexto, Christus dominus adnectit. Nonne ego vos duodecim elegi: & unus ex vobis diabolus est? Ad quæ Cyril. Alexan. 4. in Ioann. capite 30. Sed rapuit unum auaritia decipulum Diabolus: liberum enim homo animal est, & potest, siue dextrum, siue sinistrum velit iter (virtutem dico, aut vitium) eligere. Chrysost. homil. 46. in Ioann. longe à med. ait: ex Iudæ, & similium vocatorum perditione ostendi, vocatione nulla consentienti necessitatem vocatis imponi. Quam ob rem constat in nostro esse arbitrio, an saluemur, an perdamur. Theophylactus ad ea verba monstrari docet Dei electionem, vim aut necessitatem nobis non inducere. Sed electio quidem fit à Deo, qui adhortatur nos ad bonum, & suam nobis imperit bonitatem, in mente autem nostra, & voluntate situm est saluari, & digno ad electionem ambulare, vel è diuerso. Euthym. ibidem in nullo mea adiutus electione (qua ad malum non est) vi potest liberum habens arbitrium ad virtutem, & vitium diabolus est: signat itaque in voluntate, ac electione hominis positum esse, ut saluetur, aut pereat. Etiam Dei electione supposita S. Thom. in eum locum lect. 8. circa fin. quia per hanc electionem non auferit arbitrii libertatem, neque auferit possibilitatem peccandi: sic dominus elegit Iudam non tamen malum tunc: neque tamen per electionem ablata est ei possibilitas peccandi. Porro, cum Dei electione, quæ Iudæ adfuit, potentia absoluta, & expedita & possibilitas, ut S. Thom. loquitur, non peccandi, & salutis consequenda proculdubio adfuerit: & tamen ita electus peccauerit, atque absolute ab Apostolatu defecerit, voluntatis, & libertatis suæ argumento ab actu ad potentiam affirmatiuo (quod efficacissimum est) aperte demonstratur. Ex quo etiam è Dei voluntaria, independenti abusu libertatis Iudæ, eumque antecedenti electione nullam eiusdem libertatis usum necessitatem permanendi, ac non peccandi necessitatem, peccandive ac discedendi impossibilitatem eius voluntati inductam, siue intrinsecus, siue extrinsecus esse, cum tamen fuerit ipsi plena ad utrumvis, atque absoluta potestas, quæ proinde decreto prædeterminatiuo ut non peccandi nõ adfuit, ad absolutam & expeditam potestatem non requiritur.

4. Quod ipsum argumentum ex pluribus alijs scripturæ locis instruitur: quibus potestas hominum faciendi, quæ de facto non fecerunt, sed eorum potius opposita expressè asseritur Eccl. 31. qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit: ideo stabilita sunt bona eius in domino. Vbi obiter nota nullius bona stabilita, fixaque ante indifferentis potestatis, & libertatis suæ usum adhuc in domino fuisse: sed ambigua, fluxa, & lubrica: quod cum praefinitionis irresistibilis de bonis nostris necessitate minimè consistit: sed ad praesens argumentum sapienter ex hoc loco nos hortatur Bernardus de grat. & lib. arb. prope med. ut libertate nostra, siue utriusque partis potestate non abutamur. Et serm. 81. in Cant. circa med. Vi merito laudatur, non is tantum, qui potuit facere mala, & non fecit: sed, & qui potuit non facere bona, & fecit: ita malo non caret merito tam is, qui potuit non facere mala, & fecit, quam qui potuit facere bona, & non fecit. Eandem Ecclesiastici sententiam arbitrii sui exemplo, & viuida in lenio virtute declarauit veteris legis robustus, & senex Martyr Eleazarus 2. Machabeor. 6. sic in cruciatibus locutus. Tu scis, quia cum possem à morte liberari, duos corporis sustineo dolores. Geof. 31. Labam Iacobum generum fugientem allecitur. Nunc valet manus mea reddere tibi malum, quod tamen Dei monitu non reddidit. lib. 3. Reg. capite 3. Salomoni facta à Deo potestate petendi quid vellent, petenti autem sapientiam sic loquitur Deus. Quia postulasti verbum hoc, & non postulasti diuitias. Potuit autem generali illa facultate diuitias petere: quasi petere tunc

tunc, cum non petit, nequeat nihil in eis non petendis tanta laude, & premio egisset. Terrio. Potestas conuersionis & penitentia Tyriorum, sardoniorum, aliorumque plurium, quos sepe scriptura reprehendit, quod non eos penituerit: quia reprehensione immeriti omnino essent, si tunc, cum eos non penituit, penitere abolutum non posset. Quarto ad hoc argumentum faciunt, quæ de iuris potestate facti, seu agendi potestatem includit, vel supponit, ne inanis, & ridicula sit, ut patet, damnatis ad trices quibus, est naturalis iuris potestas sit, quia tamen eis, dum compediti, carenatique sunt physica facti potestas absoluta, & expedita ad fugam, capiendam non est, quod tunc non fugiant, laudi verum minime potest.

5. Sunt autem de hac iuris potestate lata 1. Corinth. 9. ubi Apostolus de se, ac Barnaba ait posse iuris potestatem (secundo scandalo, & idolorum cultu) de idolothitis, seu carnibus idolis sacrificatis comedere, de quo cap. 8. egerat: item uxorem habere, sicut alij Apostoli, & Zephaf. insuper fidelium, quibus prædicabant, elemosynis victitare, quia nihil eorum lege erat tunc prohibitum; & tamen subdit numer. 15. Ego autem nullo horum usus sum. Non autem scripsi hæc, ut ita fiant in me. Bonum enim mihi magis mori, quam, ut gloriam meam quis euacuet. Quibus, dum de non vlu in domino gloriatur, ac non in se, potentiam physicam vtendi, cum non vtebatur, quo iure poterat asserit: alioqui de physice sibi impossibilis vlu abstinentia inaniter, ut dixi, in domino adhuc gloriaretur. Verò 6. dixerat Omnia mihi licentia sed non omnia expediunt, ubi similis potestate iuris ad ea faciendæ, quæ, quia conuenientius erat, tunc omisit, potestatem physicam etiam suam ad illa proficetur. Deliberatio enim, & consultatio de alterius conuenientia maiori ad vtrumque, ni stolidi, & inepta sit, supponit potestatem: quare ex hoc loco physicam Apostoli ad ea, quibus abstinent potestatem absolutam deducunt Theophylact. ibi Iraneus 4. aduersus hæres. cap. 62. Insuper Actor. 5. Petrus ad Ananiam, & Saphiram. Non ne manens tibi manebat? venundatum in tua erat potestate: ad quæ Chrysost. homil. 12. col. 2. Neque vendere coegimus: neque pecuniam, postquam vendidisti, dare. Tu vero ex tua voluntate hoc fecisti. Cum iuris, & facti potestate posses non facere, cur igitur furatus es de sacris pecuniis? quod poteras facere non facere, & potestate iuris facere iam non poteras. Huc aduoca totum c. 30. ubi Paterfamilias vxoris, & filiarum audiens, nec contradicens, vota rata habere censetur. Ea vero quæ nesciuit eius arbitrio, ut probentur; aut reprobenatur omnino permittuntur: ac proinde cum eorum votis non contradicit, tam physica, quam iuris potestas in Paterfamilias contradicendi asseritur. Denique Tobia 1. Salmanaasar Tobia dedit potestatem, quocumque facere voluisset. Nulla vero alia ratione Rex potestatem dedit, nisi non ligando ciuili ter prohibitionem, quam Tobias habebat quoquo pro arbitratu suo eundi physicam potestatem.

6. Ex vlu strictæ, ac propriæ, nec solum pro cuiusvis facultatis operatione, accepto, quem nobis scriptura tribuit eadem indifferens ad vtrumvis, neque ad alterum ligata, & antecedenter determinata arbitrij nostri potestas exprimitur Genes. 6. ut Abraham sanæ faceret ancillæ pueniendæ, à timore etiam, expeditam facultatem ait. Ecce ancilla in manu tua est: utere ea, ut vult 1. Corinth. 7. seruus vocatus es non sit tibi cura. Sed, etsi possis fieri liber, magis utere. Rutus, qui vtritur hoc mundo, tunc tam non vtratur. cap. 9. sed non vti sumus hac potestate. 1. ad Timoth. 1. Scimus, quia bona est lex: si quis ea legitime vtratur. 2. Corinth. 3. Habentes igitur talem spem magna fiducia vtrimur. Sap. 7. Infinitus thesaurus est hominibus: quo, qui vti sunt. Eccl. 13. utere, quia si homo frugi, hisque apponantur tibi: uti autem propriè dictum ex scholasticis omnibus ab August. edoctis 10. de Trinit. cap. 11. est assumere aliquid in facultatem voluntatis ad finem. Id quod, nisi à libere, & ex potestate indifferenti, nec ad vnum determinata, fieri nequit. Vnde idem August. quæst. 30. ex octoginta tribus modis, ait, uti aliquæ non posse, nisi animalis quod ratio-

nis est participi: scire namque, quo quidquam referendum sit, non datur rationis expertibus: sed neque ipsa rationalibus stultis. Et S. Thom. his consonans 1. 2. q. 16. art. 1. corp. init. ait: vsum rei alicuius importare applicationem rei illius ad aliquam operationem. Vnde, & operatio, ad quam applicamus rem aliquam dicitur vsum eius, & art. 2. corp. init. reperit: vti est applicare aliquid principium actionis ad actionem: sicut consentire est applicare motum appetituum ad aliquid appetendum. Sicut igitur vlu in actu voluntatis diuerso ab electione, siue in electione ipsa, siue in rei per electionem, quouis gradu, ad finem ordinatæ operatione consistat: necessario ad vsum electio voluntatis, & indifferens huius, ac non determinata potestas requiritur. Secundo. Hæc electio, quare applicata per ipsam ad operationem vtritur in aliquem finem, determinatio est, quæ essentialiter in determinationem, & indifferentiā potestatis nostræ supponit, ob inde S. Thom. citatus art. 1. ait. Vnde manifestum est, quod vti proximo, & principaliter est voluntatis, tanquam primo mouentis: rationis, tanquam dirigentis: sed aliarum potentiarum tanquam exequentium. Ecce primus ad vsum rerum motor, & determinator voluntatis nostræ, libetæque arbitrij nostri est: ac proinde Deus anterior, & prior vlu rerum præfinitor, & determinator iuxta S. Th. esse nequit: cum nihil primo prior in eodem genere, & linea esse possit. Similiter discurrit in 1. d. 1. quæst. 1. art. 1. corp. & ad 4. alferens potentias alias referre operationes ad finem executive solum, voluntatem vero intendit: ita vero, quod intendens se moueat, aut determinet ad illam intentionem. Alter enim intendens finem non refert propriè loquendo aliquid in finem intentionalem; sed ille ipse, qui illud determinauit ad talem intentionem. Hinc doctrinæ consentiunt Albertus Magnus 1. part. quæst. 8. m. 2. docens facultatem vtendi debere esse promptam, & expeditam ad agendum, & non agendum. Duran. in 1. d. 1. quæst. 3. & 4. par. Bonau. ibi art. 1. quæst. 2. corp. & ad 2. & reliqui scholastici aiunt, vti esse applicare rei ad operationem cum domino, & potestate non applicandi illam præsertim, Capreol. ibi quæst. 2. art. 1. concl. 1. & 2. art. 2. & 3. conclusionib. & solutionib. argumentor. fultus Dezaqu. etiam 2. art. 3. tribus notabilib. primis & art. 4. S. Antonin. 1. par. tit. 4. cap. 11. init. & §. 1. Est denique expressa Patrum doctrina Damasc. dial. aduers. Manich. post med. in vobis scitum est vti his, quæ nobis diuino munere concessa sunt, Epiphani. hæres. 66. post epist. Marcelli pag. 3. Deus ob eximiam suam bonitatem omnes: & omnia vtilissima esse voluit: & sua bona omnibus proposuit: iuxta permissionem vero liberi arbitrij omnibus propria voluntate vti concedit: ut quisque voluerit faciat. Iulian. Mart. quæst. 46. ad gent. line. Mala vti arbitrij nostri sunt, non natura: sed bene, aut male vti arbitrij nostri est. Moles Bærepha comment. de paradiso par. 3. capit. 2. ait: vsum, atque abusum in libero primorum parentum fuisse arbitrio positum: ut iam non ex ipsa arbore malum, sed ex arboris abusu existimandum sit.

7. Aliis etiam modis loquendi hanc arbitrij, & voluntatis liberæ indeterminatam de se potestatem ad vtrumvis scriptura significat. Primus est. Ponere aliquid in corde, eive cor apponere. David Psalm. 12. exiliis entitative auxiliis suffultus, Deique consolationibus pene destitutus aiebat, vsque quo Domine obliuisceris me in finem? quousque auertis faciem tuam à me? quamdiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem? Prouer. 24. Posui in corde meo, & exemplo didici disciplinam. Eccl. 50. Beatus, qui in istis versatur locis: qui ponit illa in corde suo sapienter erit. Eccl. 14. Viri isti posuerunt immunditias suas in cordibus suis: frequens est in eo capite phrasia. Actor. 1. Quare posuisti in corde tuo hanc rem. Secundus hinc æquualens ad rem hanc modus loquendi scripaturæ frequens est. Cogitare in corde, siue cogitare, vel ponere in corde cogitationes. Eccl. 2. Cogitavi in corde meo, ut abstraherem à vino carnem meam: ut animam meam transferrem ad sapientiam: ubi etiam abstractio sui & translatio in aliud potestatem sui ad vtrumvis ostendit. Et Matth. 9. Vt quid cogitatis mala in cordibus vestris? Ponere autem vnum in alio, siue vnum alteri apponere, cui conexum de se non est, illius plane est qui poni, siue apponi hinc, siue in hoc vnum illud determinat.

terminat. Quocirca cum in corde suo ponere aliquid, &c. in eis locis dicitur, ipse se determinare potestatem suam libera, ac non determinari ab alio declaratur. Et quidem clarior hoc argumentum est in locis scripture, quibus homines, vel proponere aliquid, vel in corde proponere dicuntur Sap. 7. [Proposui pro luce habere illam.] cap. 8. [Proposui ergo hanc adducere mihi ad combibendum.] Daniel. 1. [Proposuit in corde suo ne pollueretur de mensa Regis, neque de vino potus eius.] Ad Roman. 1. [Sepe proposui venire ad vos.] Prologo Eccles. siue. [Qui secundum legem domini proposuerunt vitam agere.] Act. 1. [Horribatur omnes in proposito cordis manere in domino.] Proponere autem in corde, cordisve propositum circa ea tantum est, quæ sub nostram indifferenciam, neque determinatam potestatem cadunt, ut docet Augustinus, magnor. moral. c. 8. verbis hisce: [Propositum est eorum, quæ in nostra potestate sunt: & eorum, quæ nobis diuersam in getunt rationationem: hoc ne, an illud eligendum.] Subinfertur. [Est igitur propositum in eis, quæ sub actionem cadunt: & eis ipsis, in quibus nostrum sit agere, & non agere: ita, vel non ita.] Secundo: quia summa Dei prædestinandi hominibus, vel non prædestinandi libertas, & acque absoluta potestas, nulla alia, quam *propositi*, voce aptius significari visa Apostolo fuit. Ad Roman. 4. [Secundum propositum gratiæ suæ cap. 8. [Illis, qui secundum propositum vocati sunt Sancti.] cap. 9. *Ut secundum electionem propositum Dei maneret.* Quæ his etiam Apostoli verbis commemoratur S. Thom. [Cuius vult miseretur, & quem vult indurat.] 2. ad Timoth. 1. [Non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, & gratiam.] Ad Ephes. 1. [Prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum, secundum propositum gratiæ suæ.] Subinfertur. [Ut notum faceret sacramentum voluntatis suæ secundum beneplacitum eius, quod proposuit in eo.] Statim fere, [Prædestinavit secundum propositum eius, qui operatur secundum consilium voluntatis suæ:] ergo eis scripture locis, in quibus de nobis, *propositum*, *proponere*, absolute, seu in corde, seu voluntate asseritur, eius absoluta libertas, indifferenciam ad utrumque, neque ad alterum ligata, & determinata potestas affirmatur: integrum dedit discursum, Iustin. Mart. quæst. 9. ad Gent. verbis hisce. [Ad quæ propositum nostrum agit nos, propter ea aut coronamur, aut plectimur. Nam ad agendum dedit nobis vires; sed eas subiecit potestati propositi.] Et quorsum precor nostrum propositum agendi ea, quæ velimus, nolimus, de Dei prædicatione agenda à nobis sunt?

9. Secunda item Petri epist. cap. 1. pro indifferenti, neque ad unum ligata arbitrii nostri potestate, ac subinde pro necessitate antecedentis diuinarum de nostris assensibus prædicationum excludendo, suppetunt plura. [Vos autem,] inquit, [curam omnem subincentes ministrare in fide vestra vitæ.] Ad quæ S. Thom. [Sub Deo principaliter operante inferentes, & ei cooperantes. In omnibus enim principalis auctoritas est gratiæ; secundaria liberi arbitrii.] Et sane cura nostra esset inanis, si aliter, quam prædicationem de nostra actionibus esset, agere, vel non agere non possemus. Inepa etiam ad hortationem esset, si cum sub illa curam essemus, non possemus absolute eam non subinferre. Pergit. *Hæc enim, si vobis adiungit, & superent.* S. Thom. *per consensum libertatis arbitrii.* Ambiguum, & dubium ob sui contingentiam, & libertatem, quæ particula si dubitativa satis exprimitur. Inepa enim in conditionali propria aliquid absolute necessarium pro conditione apponitur, ut supra dictum est. cert. 2. n. 4. *vergentius subdit Petrus. Quapropter fratres magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis.* Etenim, ut dixi de prædicatione, aut non prædicatione inanis esset nostra sollicitudo subinde Petri ad illam adhortatio. Maxime, cum ex prædicatione, quæ etiam sollicitudini nostræ necessaria est his asseritur, quæ possumus non satagere; ex eius verò vocationis, & electionis infallibilitas nostra bona opera non possumus absolute tollere, supponat, non appareret, quomodo per nostra bona opera certam vocationem nostram, & electionem facere possumus. Et sane, ni ea in voluntate

Christoph. de Orrege, de Deo Uno, Tomus I.

nostra ad utrumque flexibilis potestas Dei electione, & vocatione reliquatur, sed illæ efficaces ab intrinseco necessario omnem nostrum actum præcedant. Incepta etiam erit illa ad Ephes. 4. obsecratio, & adhortatio, *ut digne ambuletis vocatione vestra;* Et ad Roman. 6. [Sicut exhibuistis membra vestra seruire immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitiæ in sanctificationem.] Ex quo proinde loco Cyrillus Hierosol. Catech. 4. de statu inter homin. probat eum, *sui iuris esse: & per gratiam habere potestatem facere, quæ velit.* Sicuti & argumen. in eum locum. Item, & adhortationes plures scripture redduntur inanes, & ludricæ. Eccles. c. 6. *ut torquibus, vinculis, compedibus, & iugo pedes, collum, nosque ipsos subiciamus sicuti & cap. vit. Collum vestrum subiicite iugo: & suscipiat anima vestra disciplinam.* In proximo enim est inuenire illam. Vbi nota, in proximo non facultatem modo, sed, & facilitatem inueniendi illam in omnibus, quare & in eis, qui illa, ne quaesierunt quidem, denotari. Et illud: *Tollite iugum meum super vos.* Et quoniam longissimum esset omnes fere Prophetarum, & sapientiales, noui, imo & veteris testamenti, libros similibus monitis, & exhortationibus, & consiliis plenos transcribere: eos omnes eis prædicationibus, & principiis necessariis efficacibus de se, atque abusus nostræ libertatis independentibus cassari, inanesque, & ludricos reddi. Item inepationes omnes peccatorum in scripture frequentes, ut Hierem. 1. *A saculo fregisti iugum: rupisti vincula: dixisti non seruiam.* Etenim iustissime ea omnia in diuinæ prædicationis, aut principij alterius requisiti antecedenter defectum possent impij refundere, eamque ad omnia sua vitia prompti esset cauari.

9. Adde loca, quibus per disiuñctas particulas alterutrum disiuñctum, licet non coniunctum utrumque, faciendi potestas arbitrii nostri declaratur. Idem habetur Matt. 6. simili illo: *Nemo potest duobus Dominis seruire:* quia ad utrumque coniunctum impos est homo. [Aut enim vnum odio habebit, & alterum diligit, aut vnum sustinebit, & alterum contemnet.] Ecce potestatem ad utrumvis. Ad Roman. 6. [Quoniam cui exhibetis vos seruos ad obediendum, serui estis eius, cui obeditis, siue peccati ad mortem, siue obediuntis ad iusticiam.] Nota illud etiam, [cui exhibetis vos seruos. Ex nostra nimirum electione, & potestate non captiuantis nos alterius. Item 2. ad Timoth. 2. cum exemplo, vasorum è solo arbitrio Domini aliorum in contumeliam, aliorum in honorem summam Dei potestatem, & libertatem in vno præ aliis prædestinando explicuisset, subdit. *Si quis ergo se emundauerit ab istis, (enumeratis vitiis) erit vas in honorem sanctificationis.* Ad quæ Damasc. 4. de fide cap. 20. sub init. [Solut profecto ipse vniuersorum est Opifex: sed non ipse solus honorabilia, aut ignominiosa struit vasas: sed propria vniuersiusque voluntate, & delectu & hoc dilucidum est ex his, quæ Apostolus,] &c. Perspicuum autem, quod voluntarie purgatio fit. Si enim quis,] inquit, [expurgauerit seipsum, & remaneat: reciprocaque sequelæ conuersio respondet. Si non expurgauerit, erit vas in ignominiam.] Et dialogo contra Manichæos vers. fin. [Nam, cum ita conditi sumus, ut arbitrii libertas nobis insit, in nostra potestate situm est, ut vel nos ipsos, iustissimus quibulque vitiis expurgemus, vel iisdem inquinemus.] Chrysost. in id caput hom. 6. Statuta necessitate gratiæ ad quodvis pium opus sub init. discrimen hoc marginalium à nostris spiritalibus vasis obseruat ibi. [Nempe, neque fictile vas aureum fieri poterit: neque hoc in illius naturam conuerter. At verò hic magna huius mutationis, & migrationis facultas volenti datur.] Ad idem etiam institutum ostendendum faciunt plura scripture testimonia, quibus homines sese à fide, & gratia subtrahere, aut non subtrahere dicuntur. Renuere insuper vocationi, Deique sermones, & consilia abiicere, rejicere, repellere: quorum nihil de eis dici poterat, ni ea omnia ex arbitrii sui expedita ad utrumvis potestate, & libera absolute, per gratiam, & vocationem etiam præstarent. Ad Hebr. 10. fine: [Quod si subtraxerit se, à fide, non placebit animæ meæ. Nos autem non sumus subtractionis filij in perditionem, sed fidei, in acquisitionem animæ.] vbi S. Thom. lect. 4. prope fin. *Quia in potestate habentis fidem est ipsam perdere, vel seruare, c. 12. videte ne recusetis loquentem.* Si enim illi non essent recusantes eum, qui super terram loquebatur:

Ecc mltis

multo magis nos, qui de cælis loquentem nobis auertimus. 1. ad Timoth. 4. Noli negligere gratiam, quæ in te est. Proverb. 24. vocauis, & renuisti, &c. despectisti omne consilium meum, & increpationes meas neglexisti, & huiusmodi sexcenta alia.

CERTAMEN V.

*Parabolis, metaphoris, ac figuratis
scripturæ locutionibus, præsumptiones,
& reliqua principia antecedentia re-
quisita, & determinantia ad libera-
nostras actiones consulantur.*

PRO eodem arbitrii nostri ad utrumque, siue contrarietatis, siue contradictionis extremum expedita, atque ab omni antecedenti necessitate soluta, & absoluta potestate stant metaphorice parabolice, & figuratæ scripturæ locutiones. Psalm. 61. *Mendaces filij hominum in sterili*: quia ad leuiores affectus lance declinant. Nullo enim alio viuidius anceps in utramque partem arbitrii expedita potestas, quam statere emblemata; ponit ob oculos potuit. Accipe profundam Emphrasim Tertulliani. 2. aduersus Marcionem capit. 6. hoc alludens. *Ut ergo bonum iam suum haberet homo emancipatum sibi à Deo* (quasi nullum, præter nostrum) ius, & potestas, ad illud Deo in actiones nostras superfluit: sicut nec parenti in emancipati filij bona, & actiones ciuiles) ex institutione adscripta est illi, quasi libripens emancipati à Deo boni libertas, & potestas arbitrii. Clarius Cyril. Alexan. 8. contra Iulian. Ea metaphora rem explicuit. *Homo suorum ius suum momento in utraque fertur: in bonum inquam, & in malum.* Basil. ad eum vers. *Statere quædam est conditio apparatus, per quam veram naturam possis probe discernere: quam boni & mali eligendi arbitrium esse ait.* Et subinferius. *Quæ ad instituendam vitam eligenda veniunt per liberum arbitrium discernimus: quod & stateram nominauit: quod momentum æquale ad utramlibet posse capere.* Et ad id. *ut sciat reprobari malum, &c.* Eadem metaphora rem explicans ait. [Nostræ quidem nature inclinatio ad utraque perque propendet: & quidem plerumque ad id, quod malum est, deflectit: subinde autem, & ad id vergit, quod bonum est: ut contingit in statera. Nunc quidem anima se demittente ad suscipiendas perturbationes, affectionum, nunc autem ex diuerso eadem malo se auocat, & conuertit ad id, quod melius est.]

2. Dico alia veritatis eiusdem emblemata affinita habet Iacobus cap. 3. suæ epistolæ, ubi de moderaute linguam ait. [Potest etiam frango circumducere corpus suum. Sic autem equis fræna in ora mittimus ad consentiendum nobis: & etiam, omne corpus illorum circumferimus: ecce, & naues, cum magnæ sint, & à ventis validis minentur circumferuntur à modico gubernaculo, ubi imperus dirigentis voluerit.] Frænum autem, & gubernaculum ad laxandæ, & contrahendas habenas, hucque, & illuc nauim, ac equum ad mouendos, amouendos, circumferendos, nisi ad eos omnes motus peragendos in eis venire sit expedita omnino facultas, inania profus; & inutilia instrumenta sunt: quare, ne & arbitrii nostri ad omnes suos, ac cæterarum potentiarum motus expedita sit, atque omnino absoluta potestas, inutilis erit. Ad hoc explicandum ea metaphora vtiuntur Didymus Alex. 1. 9. Biblior. in eum locum; in quem etiam glossa, & S. Thom. Innocent. Pap. epist. 26. ad Concil. Mileuitan. Primum hominem, ita libertas ipsa decept: ut dum indulgentius frænis eius vtitur, in præuicationem præsumptionis incurrit. Quæ mutuati sunt Cælestius Pap. 1. epist. ad Episcopos Gall. Prosuper. contra Collator. c. 9. & 10. Petrus Diaconus de incarnat. & grat. Iesu Christi. Author de Eccles. degmat. cap. 32. apud August. Cyril. Alex. 9. in Ioann. cap. 10. prope med. Rationali creatura liberam potestatem creator largitus est: & sua voluntas

eis habenas cuique commisit: ut in eo sit, quidquid probauerit, eligere. Dialog. de adora. spirit. S. col. 6. datum homini ait animam peccato, & affectionibus superiorem, mutationis tamen quo velit capacem. Nam visum est rectum permittit illi suarum voluntatum gubernacula: & tribuere spontaneis motibus facere, quod placeat. Damasc. lib. de duab. Christ. volunt. med. Appetitis, quæ rationi parat, ac sui est arbitrii, ut libere quasi frango duas omnem motum naturalem, eumque efflori legi subiciat. Hæ metaphoræ breui coniunctæ sunt. Proverb. 28. Aurum tuum, & argentum tuum confusa: & verbis tuis facito stateram, & frænas ori tuo rectos. Vtrumque etiam coniunxit Cyril. Alex. recitatus cert. 2. n. 2. illis verbis. contra Iulian. sub fin. Arripuit enim sua voluntatis habenas, & suorum in suum momento in utraque fertur.

3. Id ipsum singularem metaphora Christus dominus explicuit, ita Ioann. ult. Petrum allocutus. Cum es inuicem cingebas te, & ambulabas ubi volebas: cum autem serueris extendas manus tuas: & alius cinget te, & auceat, quo tu non vis. Primò enim cingebas te: cum discinctus, luxiorque esse posses; se cingere potest, idcirco recte Sanch. Thom. ibi lect. 5. subiit. ea interpretatur. Id est ab aliis quibus illicis. & superfluis cohibebas te: quasi tuo arbitrio non passus, quod ab aliquo cohiberis. Secundo illud ambulabas ubi volebas, explicatus adhuc pro indifferenti arbitrii potestate est: Tercio aduersarius: alius cinget te, & ducet, quo tu non vis, nempe ad crucem, & mortem; quas, est à Tyranno oblatas libenter acceptauit; manuique vtro reus ad crucem, ut hic dicitur, extendit: quia tamen, vellet, noller, atque independentem à sui arbitrii libertate, solutaque potestate eas à Tyranno, & tortoribus passurus erat, nolle, seu non velle, illas absolute dicitur, sed de hoc loco iterum q. 3.

4. In super eadem veritatem nos Christus Dominus docuit eis parabolis, quibus Dominus seruus suis bona ad negotiationem & administrationem tradidit; & potestas ab eis profectus etiam peregre, inducitur: ut ostendat Deus totam gratie suæ, & potestatis ab ipso factæ negotiationem arbitrii nostri libertati, potestati, & indifferenti relinqui, ac si ipse de cætero nobis non adesset; imò à nobis abesset. Marth. 27. septa vinea cum torculari agricolis locata, peregre profectus dicitur. Hieron. apud caten. S. Thom. [Non loci mutatione; nec enim Deus alicubi abesse potest, quo complentur omnia. Sed abire videtur à vinea, ut vinitoribus liberum operandi seruetur arbitrium.] Chrysof. & Euthym. patientiam, & longanimitatem Dei ostendit aiunt, quæ eos arbitrio abire permittit cap. 25. dispersis inter cæcos talentis pro cuiusque facultate profectus est statim, ubi glossa. Non locum mutans, sed liberam esse operandi potestatem permittens, & suo arbitrio relinquens. De vince locutione præfata. Marci 12. additur etiam. Et peregre profectus est. Beda in Catena. S. Thom. Non loci mutatione, sed abire videtur à vinea, ut vinitoribus liberum operandi arbitrium derelinquat. Lucas verò cap. 20. eandem parabolam referens ait. Et ipse peregre fuit multis diebus. Ad quæ Theophylact. Dimisit illos progreßi arbitrio suo. Ambros. apud Catena. S. Thom. Ne propera videretur exactio. Nam, quo indulgentior libertas est, Marci excusabilior perniciacia. Similis alia parabola est. Marci 13. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam. addit: Et dedit seruis suis potestatem cuiusque operis: quo longinqua illa Domini protectione Domini potestatem seruus quilibet pro libito operandi significari ostenditur: sicut, & illis: reliquit domum suam, ut vidimus supra, & illis: Et iunioris præcepit ut vigilaret, illis denique: Ne cum veniret repente inueniat vos dormientes: quia vtiq; in potestate eorum erat vel dormire, vel vigilare. Quarta denique ad rem hanc parabola extat Luc. 15. de filio prodigo: qui habitis à patre bonis, quæ ipsum contingebat, quæst. Euangelicæ. q. 35. [Placuit animæ per liberum arbitrium ferre se cum velut quandam potestatem naturæ suæ, & deserere eam, à quo condita est, fidens de viribus suis, quas vires, eo consumit citius, quanto eum delectat, à quo datae sūt,] Item 34. de verbo domini. Peruersi vultu imitari